

ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΓΗΝ

Η ΠΟΛΙΣ ΤΟΥ ΠΕΤΡΕΛΑΙΟΥ

Ἐν τῷ ἀμερικανικῷ περιοδικῷ Harper's Magazine ὁ γνωστός γάλλος συγγραφεὺς Βογκέ ἐδημοσίευσεν ἐσχάτως γλαφυρὰν περιγραφὴν περιηγήσεως εἰς τὴν Καυκασίαν Ῥωσίαν. Ἐκ ταύτης μεταφράζομεν ἀποσπάσματα τινὰ ἀναφερόμενα εἰς τὴν πόλιν Βακού, τὴν ὁποίαν « πρωτεύουσαν τοῦ πετρελαίου » ἐπονομάζει ὁ συγγραφεὺς διὰ τὰς ἀφθόνας ἐν αὐτῇ πηγὰς τοῦ πετρελαίου καὶ τὰ πρὸς συλλογὴν αὐτοῦ βιομηχανικὰ καταστήματα.

Ἡ ξηρὰ καὶ ἀδενδρὸς περὶ τὴν Βακού γῆ ὁμοιάζει τὴν τῆς Πετραίας Ἀραβίας· ὁξεῖα δὲ καὶ δυσᾶρεστος ὁσμὴ πορηνῶσι μακρόθεν εἰς τὸν ὁδοπόρον, ὅτι πλησιάζει εἰς τὴν πόλιν τοῦ πυρὸς καὶ τοῦ καπνοῦ. Ἡ ἐμπορικὴ τοῦ Καυκάσου μητρόπολις παρέχει ἰδέαν τῶν πόλεων τοῦ μέλλοντος· οὐδὲν ἄλλο βλέπει τις ἐν αὐτῇ, πλὴν γαζομέτρων, ὑψηλῶν μηχανῶν, σιδηρῶν κυλινδρῶν καὶ σωλῆνων· ταῦτα δὲ πάντα ἀποκρύπτουσι τὰς οἰκίας.

Ἀντάξια τῆς παραδόξου ταύτης πρωτεύουσας εἶνε τὰ πρὸ τοῦ περιβάλλου αὐτῆς ἐκτεινόμενα πεδία· ἐπὶ τῆς καταράτου καὶ λεπρώδους γῆς οὐδὲν χόρτον φύεται, ἀνὰ πᾶν δὲ βῆμα βλέπεις τενάγη ρυπαροῦ πρασινωποῦ ὕγρου, διὰ τῶν ὁποίων βαίνουσι γυμνόποδες ἐργάται. Παρὰ τὰς ὄχθας αὐτῆς αἱ κάμηλοι ὀλισθαίνουσαι βαδίζουσι μετὰ κόπου. Τῇδε κακεῖσε σωλῆνες καὶ δεξαμεναί, ἐν αἷς περισυλλέγεται τὸ πετρελαῖον· ἑκατοντάδες δὲ πυραμιδοειδῶν κιβωτῶν, κατεσκευασμένων ἐκ ξύλου μαυρισμένου ὑπὸ τοῦ καπνοῦ, σκέπτουσι καὶ προφυλάττουσι τὰς ἀντλίας, δι' ὧν ἐξάγεται τὸ ὀρυκτὸν ἔλαιον τῶν φρεάτων.

Διὰ τοῦ τηλεφώνου ἠγγέλθη εἰς τὸν διευθυντὴν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ὅτι νέα πηγὴ πετρελαίου ἀνέβλυσεν ἐν Βολα Χάνι. Ἡ ὑγρὰ στήλη ἀνέθορεν εἰς ὕψος εἴκοσι μέτρων μετὰ δυνάμειος φοβεράς, συμπα-

ραύρασα τὰ προστυχόντα, ἄμμον καὶ λίθους. Τοσοῦτο δὲ μεγάλη ἦτο ἡ δυνάμις τῆς, ὥστε ἐντὸς ὀλίγων ὥρων ἐξηκόντισε μακρὰν τὰς σιδηρὰς ράβδους καὶ τοὺς θώρακας, δι' ὧν ἀπεπειράθησαν νὰ περιορίσωσιν αὐτήν. Τὸ ὑγρὸν ἐπαναπῆπτον ἐσχημάτιζε καταράκτας, χρυσιζομένους ὑπὸ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Ἐν καὶ μόνον πυρεῖον ἀνημμένον ἂν ἐρρίπτετο εἰς αὐτὴν θὰ μετεβάλλετο εἰς στήλην πυρός, φωτίζουσαν τὰ περίξ διὰ πορφυροῦ καὶ ἀπαισίου φωτός.

Καὶ παραπλήσια θεάματα δὲν εἶνε σπάνια ἐν τῇ χώρᾳ ἐκείνῃ τοῦ πετρελαίου, ἐνίοτε δ' οἱ κάτοικοι διασκεδάζουσι παίζοντες μὲ τὸ πῦρ. Ὅσakis ἐπικρατεῖ νηνεμία, ἀφηγεῖται ὁ Βογκέ, ἀνέρχονται ἐκ τοῦ πυθμένος τῆς Κασπίας θαλάσσης εἰς τὴν ἐπιφάνειαν αὐτῆς παρμέγισται φουαλίδες πετρελαίου, αἵτινες ἐπιπολάζουσαι τῶν κυμάτων φαίνονται ἐνίοτε ὡς σχηματίζουσαι ἀπέραντον καὶ συνεχῆς δίκτυον. Ἄν δὲ ριφθῇ εἰς τὰ κύματα ἀνημμένη λαμπάς, τὸ πῦρ μεταδίδεται ἀστραπηδόν, καὶ ἀναφλέγεται ὅλη ἡ θάλασσα, περιλείχουσα διὰ φλογῶν τὸ πλοῖον, ἐξ οὗ ἐρρίφθῃ ἡ λαμπάς. Ἡ σατανικὴ αὕτη διασκεδάσις εὐχαριστεῖ τὰ μέγιστα τοὺς παρὰ τὸ στόμιον ἐκείνον τοῦ ὄδου οἰκοῦντας, οἵτινες συχιάκις ἐπαναλαμβάνουσι τὸ πείραμα.

Ἡ χερσόνησος τοῦ Ἀσπερὼν ὁμοιάζει πρὸς σπόγγον ἐμβεβαπτισμένον εἰς πετρελαῖον. Ἐν αὐτῇ ἡγείρετο ἄλλοτε ὁ ναὸς τοῦ Πυρός, ἐν ᾧ οἱ πυρολάτραι Γέδραι ἐτίμων τὸν θεὸν αὐτῶν. Τὰ λείψανα τοῦ ἀρχαίου ἱεροῦ περιχλείονται νῦν ἐν τῷ χώρῳ, ὃν κατέχει ἐν τῶν ἐργοστασίων. Ὁ δὲ τελευταῖος τῶν πυρολατρῶν ἱερεὺς ἀπέθανε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἀφ' οὗ ἐν ὁδῷ εἶδε τὸν θεὸν του καθαριζόμενον καὶ ἐγκλειόμενον εἰς κιβώτια.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

ΑΝΑΛΕΚΤΑ

Ζωιταναὶ λυχνίαι. Ἐν τῶν περιεργωτάτων πτηνῶν εἶνε ὁ λοξίας, ἐπιχωριάζων ἐν τῇ Ἰνδικῇ. Ὁ λοξίας τιθασεύεται εὐκόλως, καλούμενος δ' ὑπὸ τοῦ κυρίου του προσέρχεται, ἐπικάθεται ἐπὶ τοῦ δακτύλου αὐτοῦ καὶ κομίζει ριπτόμενα δακτυλίδια καὶ ἄλλα τοιαῦτα μικρὰ πράγματα· ἐνίοτε δὲ τὸν μεταχειρίζοντα καὶ ὡς γραμματοκομιστήν. Θυμασθία εἶνε ἡ θυμοσφία τοῦ πτηνοῦ τούτου, καταδεικνυομένη ἰδίως ἐν τῇ κατασκευῇ τῆς φωλεᾶς, τὴν ὁποίαν κατασκευάζει ἐκ χόρτου ἐν σχήματι βυκαλίως καὶ ἀναρτᾷ στερεώτατα ἀπὸ τοῦ ὑψηλοτάτου κλάδου συκῆς ἢ φοίνικος. Τὸ ἐσωτερικὸν τῆς φωλεᾶς τοῦ λοξίου ἀποτελεῖται ἐκ τινων χωρισμένων ἀπ' ἀλλήλων θαλαμίσκων, φωτίζεται δὲ τὴν νύκτα ὑπὸ πυγολαμπίδας, τὴν ὁποίαν ἄγρευει πρὸς τοῦτο τὸ πτηνὸν καὶ προσκολλᾷ ζωιτανὴν εἰς τὴν φωλεάν διὰ πηλοῦ. Ἀξιόπιστος Ἀγγλος, παρατηρήσας ἐσχάτως τὰ ἰδιώματα τοῦ λοξίου, γράφει περὶ αὐτοῦ τὰκόλουθα. « Ἦνοιξα τὴν εἰσοδὸν τῆς φωλεᾶς καὶ εὗρον πραγματικῶς κολλημένην εἰς τὸν τοῖχον αὐτῆς· μετὰ πηλὸν μίαν πυγολαμπίδα. Ἀφ' οὗ ἐπανεκλείσα τὴν φω-

λεάν καὶ ἐπανεφέρα αὐτὴν εἰς τὸν τόπον τῆς, τὴν ἐξήτασα καὶ πάλιν τὴν ἐπομένῃ ἐσπέραν καὶ εὗρον ἄλλην πυγολαμπίδα κολλημένην μὲ νωπὸν πηλὸν πλησίον τοῦ ἀνοίγματος τῆς φωλεᾶς· τὰ αὐτὰ παρατήρησα καὶ εἰς ἄλλας τρεῖς φωλεάς, τὰς ὁποίας ἐξήτασα· εἰς ὅλας μὲν εὗρον τὴν νυκτερινὴν λυχνίαν, εἰς τετάρτην δὲ φωλεάν μόνον τὸν βῶλον τοῦ πηλοῦ, ἐφ' οὗ ἐμελλε νὰ προσκολληθῇ ἡ πυγολαμπίς. »

ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἀρχαιολογικά. Μετενεχθεῖσαι παρεδόθησαν εἰς τὸ ἐν Κωνσταντινουπόλει αὐτοκρατορικὸν μουσεῖον αἱ ἐν Σελευκείᾳ ἀνακαλυφθεῖσαι ἀρχαιότητες.

— Ἡ πρωσσικὴ ἀκαδημία ἐχορήγησεν ἐν τινι τῶν τελευταίων συνεδριάσεων αὐτῆς πίστωσιν 3,000 μαρκῶν διὰ τὴν ἐξακολούθησιν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος τῆς Συλλογῆς τῶν Ἑλληνικῶν ἐπιγραφῶν, 5,000 μαρκῶν πρὸς ἐξακολούθησιν τῆς ἐκδόσεως τῶν ἀρχαίων ὑπομνηματιστῶν τοῦ Ἀριστοτέλους καὶ 3,000 μαρκῶν πρὸς ἐργασίας προκαταρκτικὰς διὰ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἀρχαίων νομισμάτων τῆς Μοισίας καὶ τῆς Θράκης.

Φιλολογικά. Κατὰ τινὰς ἀγγλικὰς ἐφημερίδας, ἡ